

Euskarri Estrategia

20**23**ko Memoria eta
20**24**rako Lehentasunen Agenda

Euskarri Estrategiaren erakundearteko Koordinazio-Mahaia
Gasteiz, 2024ko otsailaren 1a

Aurkezpena

I. Lehen aurrekariak

2018an zehar, familia-erreferenterik gabeko adingabe migratzaileak Euskadira iristeak, bereziki Bizkaira iristeak, progresio esponentziala izan zuen, eta horrek kudeaketan eta konponbidean konplexutasun handiko egoera problematikoa eragitearekin mehatxatzen zuen. Testuinguru horretan, Eusko Jaurlaritzak, foru-aldundiek eta EUDELEk elkarrekin lan egin zuten egoera horri erantzute aldera estrategia partekatzeke. Lehenengo urratsa sailen arteko eta erakundeen arteko Lantalde bat sortzea izan zen, 2018. urtearen amaieran.

Talde horrek urtebete baino gehiagoz garatutako prozesuaren ondorioz, zirriborro bat egin zuen: “Euskarri estrategia. Zaurgarritasun-egoeran dauden adingabeak eta gazteak gizarteratzeko eta laneratzeko lehenetasunen euskal erakundeen arteko programa”. Lehenetasuneko esku-hartzeko hamabi eremu eta proposamen identifikatzen zituen jarduera-plana.

2020ko urtarrilaren 22an, lantalde horrek argi berdea eman zion azken dokumentuaren proposamenari, eta prest utzi zuen otsailaren 25ean Eusko Jaurlaritzako eta foru-aldundietako Gobernu Kontseiluetan eta EUDELEko Batzorde Betearazlean onartzeko eta jendaurrean aurkezteko.

Hasiera batean 2020ko apirilaren 5erako aurreikusita zegoen hauteskunde autonomikoen deialdiak erabaki hori atzeratzea aholkatu zuen, hauteskunde-legedia betetzeko. Handik aste gutxira, OMEk pandemia deklaratu zuen, eta osasun-larrialdiko egoera batean, alarma-egoeran eta konfinamenduan sartu ginen. Horren ondorioz, sine die atzeratu ziren Euskarri Estrategia onartzeari eta abian jartzeari buruzko aurreikuspen guztiak.

2021eko apirilaz geroztik, sailen eta erakundeen arteko lantaldeak berriro ekin zion prozesuari. Dokumentua eguneratu zen eta, 2021eko ekainaren 15ean, Eusko Jaurlaritzak, foru-aldundiek eta EUDELEk “Euskarri Erakundearteko Adierazpena” aurkeztu zuten, formalki eratu zuten Euskarri Estrategiaren Erakundearteko Mahaia (aurrerantzean, Mahaia), eta 2021era bitarteko lehen Lan Agenda onartu zuten.

Dena den, Euskadiko osasun-larrialdiaren adierazpena denboran luzatu zen. 2022ko otsailaren 10era arte egon zen indarrean, eta egoera horrek agenda hori behar bezala garatzea zaildu zuen. 2022ko otsailetik aurrera, Mahaia, Idazkaritza Teknikoaren bitartez, Euskarri prozesua berrartzen, eguneratzen eta koordinatzen saiatu zen.

II. Testuinguru-aldaketa

Hilabete horietan egindako urratsek eta aurreikuspenen eraginkortasuna suspertzeko zailtasunek agerian utzi zuten 2018tik 2023ra testuinguru-aldaketa bat gertatu zela, eta horrek Euskarri estrategia eta Koordinazio-mahaia eta haren Lan-agenda birplanteatzea gomendatzen zuela.

Testuinguru-aldaketa horrek hiru faktore nagusi zituen:

-Familia-erreferenterik gabeko adingabe migratzaileen etorrera eta harrera-zentro eta -zerbitzuetako okupazioa murriztea. Egiaztapen horrek nabarmen gutxitu du kolapso-arriskuaren ondorioz 2018an bizi izan zen premia; baina ez du deuseztatzen aurreikus daitezkeen eta aurreikusi ezin daitezkeen migrazio-fenomeno berrien aurrean prebenitzeko beharra.

-Atzerritarrei buruzko Legearen erregelamenduaren erreforma, 2021eko urrian onartua, 16 eta 17 urteko adingabe atzerritarrek lan egiteko baimenak izatea eta adin-nagusitasuna betetzen zutenek Espainiako Estatuan legez bizitzeko eta lan egiteko paperak lortzea edo berritzea ahalbidetu zuena. Erreforma horrek nabarmen hobetzen du tutoretzapeko gazteak gizarteratzeko eta laneratzeko politiken arazo nagusietako bat.

-Pandemiaren eta Ukrainaren inbasioaren eragina, lehentasun eta premia berriak gehitu baitituzte, bai gizarte-politiken eremu orokorrean, bai babesgabetasun-egoeran dauden adingabeei eta gazteei buruzko politika publikoen eremu espezifikoagoan. Horren adibide da Ukrainako errefuxiatuena; horien artean daude adingabeak eta gazteak, batzuk familia-erreferenterik gabekoak.

-Duela gutxi, intzidentzia-faktore garrantzitsu berri bat gehitu da. Diru-sarrerak Bermatzeko Errenta eskuratzeko adina 18 urtera arte murriztean datza. Neurri horrek nabarmen hobetuko ditu zaugarritasun-egoerak bazterketa-arriskuan dauden gazteen kasuan.

Lau horiek ez dira testuinguru-aldaketa definitzen duten faktore bakarrak. Beste batzuk ere gehi litezke, hala nola Errefuxiatuentzako Kualifikazioen Europako Pasaportea (EQPR), errefuxiatuen kualifikazioak aitortzea errazten duen tresna berria, dokumentaziorik ez dagoenean ere.

III. Ikuspegi berria eta lan-metodo berria

Gogoeta horien harira, Erakundearteko Mahaiak, 2022ko uztailaren 14an, "Euskarri Estrategia birplanteatzea eta egokitzea" dokumentua onartu zuen, zaugarritasun-egoeran dauden adingabeen eta gazteen gizarteratzeari eta laneratzeari dagokionez, 2022ko testuinguruan, biltzen diren errealitate eta faktoreetara egokitzeke.

Birplanteamendu hori onartu zenetik, Euskarri Estrategiaren hasierako dokumentua hausnarketak, proposamenak eta jarduerak bultzatzeko abiapuntutzat eta tresna-kutxatzat hartu zen. Horrenbestez, erreferentzia-esparru bat zen, zaugarritasun-egoeran dauden adingabeak eta gazteak gizarteratzeko eta laneratzeko erakundeen arteko jarduera partekatu baten filosofia eta lehentasunen egitura definitzen zituena.

Une horretatik aurrera, Mahaiak bi eginkizun nagusi hartzen zituen bere gain:

-Jarraipena eta analisisa. Zaugarritasun-egoeran dauden adingabeen eta gazteen gizarteratzeari eta laneratzeari buruzko egoeraren eta bilakaeraren jarraipena eta analisisa egiteko erakunde arteko gune bat izatea. Eremu horretan garrantzi berezia izango du migrazio-fenomeno berriak balioesteko eta aurrea hartzeko lanak. Mahaiaren lehen eginkizun horrek berekin ekarriko du, aldi behin egiten dituen bileretan, zaugarritasun-egoeran dauden adingabeen eta gazteen egoera eta bilakaera islatzen duten datuak bateratzea gai-zerrendako lehen puntuan. Euskarri Estrategiak izaera dinamikoa du Mahaiaren lan-gidoi gisa.

-Jarduera zehatzak bultzatzea. Kasuan kasuko eremuan, Euskarri Estrategian oinarrituta, zaurgarritasun-egoeran dauden adingabeen eta gazteen gizarteratzeari eta laneratzeari dagokionez aurrerapenak eta hobekuntzak ekar ditzaketen erreforma, jarduera edo programa zehatzak identifikatzea eta bultzatzea. Mahaiaren bigarren eginkizun horren ondorioz, bilera bakoitzeko gai-zerrendan proposamen zehatzak egingo dira, zaurgarritasun-egoeran dauden adingabeen eta gazteen egoera hobetzeko aurrerapen edo aldaketa horiek gauzatzeko.

IV. Urteko Lehentasunen Agendak garatzea

Berregokitze-dokumentu hartan honako hau ezartzen zen: “Euskarri Estrategia birplanteatzearen eta egungo testuingurura egokitzearen arabera, Mahaiaren lan-metodoa Lehentasunen Agendak onartzean eta garatzean oinarrituko da, eta horiek aldian behin eguneratuko dira (gehienez ere, urtero), egoeraren bilakaeraren eta garatu diren edo egiteke dauden jardueren balorazioaren arabera”.

Euskarri Estrategiaren Erakundearteko Koordinazio Mahaiaren Lan-agendak, 2022ko uztailan onartuak, honako zazpi lehentasun-ardatz hauek zehaztu zituen:

- 1. lehentasuna. Emantzipazio-prozesuak sustatzea.
- 2. lehentasuna. Berrikuntza etxe-ereduetan, tutoretzan edo mentoretzan.
- 3. lehentasuna. Tokiko hizkuntzak ikastea.
- 4. lehentasuna. Lanbide-esperientzia egiaztatzea.
- 5. lehentasuna. Prestakuntza-prozesu egokituak.
- 6. lehentasuna. Euskadin bizi diren eta lan-baimenik ez duten pertsonak gizarteratzeko eta laneratzekeko ibilbideak garatzea.
- 7. lehentasuna. Erakundeen arteko erantzunkidetasuna.

Lehentasun horietako bakoitzari hainbat proposamen lotu zitzaizkion, lan-hipotesi gisa. Metodologia honen helburua da ahaleginak helburu eta jarduera txikiagoetan eta progresiboagoetan kontzentratzea, baina une bakoitzean duten garrantzi eta eragin bereziagatik hautatuak.

Horrela, 2023ko urtarrilaren 12an, Euskarri Estrategiaren Erakundearteko Koordinazio Mahaiak 2022ko Memoria eta 2023rako Lehentasunen Agenda onartu zituen. Aurrekari horiek oinarri hartuta, 2024ko otsailaren 1ean beste dokumentu bat onartu zen foro honetan, 2023an egindakoaren memoriarekin eta 2024rako aurreikusitakoaren plangintzarekin.

Aurkezpen honez gain, dokumentu honek bi zati ditu. Lehenik eta behin, 2023 balantzearen eta 2024 lehentasunen laburpen-taula bat, ezarritako zazpi jarduera-ardatzetan. Bigarrenik, dokumentuaren ondorioak labur-labur azalduko dira.

Koadroak informazio guztia lau zutabetan laburbiltzen du. Lehenengoan, lehentasun bakoitzaren formulazioa hitzez hitz jasotzen da. Bigarren zutabeetan, 2023rako lehentasun bakoitzari lotu zitzaizkion lan-proposamenak jasotzen dira. Hirugarren zutabeetan jarduera bakoitzaren garapena deskribatzen da. Eta laugarrenean 2024rako lehentasunak jasotzen dira.

Ondorioen azken atalak, egindako lanaren balantze orokorra emateaz gain, 2024. urteari aurre egiteko jarduketa-irizpide batzuk planteatzen ditu. Alde horretatik, eta udaberrian Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeak egingo direla kontuan hartuta, lan-plana urteko lehen eta bigarren sei hilabeterako aurreikuspen berezietan egituratzen da.

1. 2023ko balantzearen eta 2024ko lehentasunen laburpen-taula

1. lehentasuna	2023rako aurreikuspena	2023an egindakoaren memoria	2024rako lehentasunak
<p>-Emantzipazio-prozesuak sustatzea. Tutoretzapean dauden gazteen emantzipazio-prozesuak lagundu eta sustatu behar dira, haien autonomia eta gizarteratze- eta laneratze-prozesuak bultzatzeko.</p> <p>-Euskarri Estrategiaren 9. fitxari, batez ere, lotutako lehentasuna baina baita 2. eta 10. fitxai ere.</p>	<p>·Trapezistak programari jarraipena ematea.</p>	<p>·Trapezistak lankidetzaz publiko-sozialetik eraiki da. Eusko Jaurlaritzako Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Sailarekin batera, Bizkaiko eta Gipuzkoako hirugarren sektoreko 22 erakunde daude inplikaturik. Uztailetik, programa Araban ezarri da lurralde horretako 4 erakunderekin.</p> <p>·Programa abian jarri zenetik, 450 pertsona lagundu dira (437 gizon eta 13 emakume). Bizkaian 371 (358 gizon eta 13 emakume), eta Gipuzkoan 79 (gizonak bakarrik).</p> <p>·116 pertsonen lortu dituzte beren helburuak eta alta eman zaie. % 24,44k baliabide propioekin eusten dio bere bizi-proiektuari.</p> <p>·Trapezistaren profila 22 urte inguruko gizon batena da, familiarik gabe bizi da, Marokotik, Aljeriatik edo Saharaz hegoaldeko Afrikatik dator, lehen edo bigarren hezkuntzako prestakuntza du, Euskadin 18 hilabete baino gehiago eman ditu erroldatuta, hiri-inguruetan bizi da eta gizarte-laguntzako sarea eraikitzen ari da.</p>	<p>·Trapezistak programari jarraipena ematea. Horretarako, 5 milioi euroko aurrekontu-partida dago 2024ko ekitaldirako, eta antzeko aurrekontu-konpromisoa 2025eko eta 2026ko urteetarako.</p>

<p>·Jarraipen eta balorazio hori osatzea Lurralde Historiko bakoitzean antzeko helburuak dituzten abian dauden beste programa batzuekin.</p>	<p>·Alokabidek beste programa batzuen jarraipena eta balorazioa egin du bere gizarte-arloan.</p> <p>·Arabako Foru Aldundiak tutoretzapeko adingabeentzako dirulaguntza partida bat izaten jarraitu du (urteko partida: 130.000 €). Laguntza ekonomiko horiek, batez ere, partekatutako pisuak mantentzeko eta alokatzeko izan dira, hileko 375 euroko zenbateko orokorarekin.</p> <p>2023an 53 neska-mutiek jaso dute partida hori (30 bakarrik dauden adingabe atzerritarrak izan dira eta 23 atzerritarrak ez diren adingabeak).</p> <p>Laguntza ekonomiko hori Helduen Bizitzara Igarotzeko Programarekin (Hegan) lotu da, eta etengabeko hezkuntza-laguntza ere eskaintzen du.</p>	<p>·Alokabidek programa horien jarraipena eta balorazioa egiten jarraitzea.</p> <p>·Arabako Foru Aldundiaren aldetik Hegan partida eta programa mantentzea.</p>
<p>·Bizkaiko Foru Aldundiaren aldetik, 2023an egindako apustuei eustea:</p> <p>-Hobez programari dagokionez, estrategia eta helburuak birformulatzea.</p> <p>-Ertzaintza kasu arrunten interkomunikazioan sartzea.</p> <p>-PUI finkatzea prestazio ekonomiko gisa BGG eta DSBE jasotzeko aukerarik ez duten zerbitzuen erabil-tzaileentzat.</p>	<p>·Bizkaiko Foru Aldundiaren aldetik, 2023an egindako apustuei eustea:</p> <p>-Hobez programari dagokionez, estrategia eta helburuak birformulatzea.</p> <p>-Ertzaintza kasu arrunten interkomunikazioan sartzea.</p> <p>-PUI finkatzea prestazio ekonomiko gisa BGG eta DSBE jasotzeko aukerarik ez duten zerbitzuen erabil-tzaileentzat.</p>	<p>·Bizkaiko Foru Aldundiaren gazte-estrategia bi arreta-pilotan egituratzen da, gizarte-diagnostiko espezializatuak ematen duen emaitzaren arabera:</p> <p>I. Enplegua. Gazte ON programak 150 gazte ingururi ematen die arreta integrala urtero. 2023an, 350-400 kasu artatu dira. Programa honek honako hauek biltzen ditu: (1) lan-diagnostikoa, (2) gaitasunei buruzko prestakuntza, (3) praktikak, (4) lan-orientazioa, (5) sostengu ekonomikoa eta laguntza. Aurrekontua: 1.200.000 urtero.</p>

<p>II. Gizarte Zerbitzuak. Gazteak hel- duarora igarotzeko arreta-zerbitzua: (1) gizarte-laguntza, (2) esku-hartze sozialeko zerbitzuak, (3) egoitza-izae- rako prestazioak, (4) prestazio ekono- mikoak, (5) enplegu-bizkortzailea, (6) laguntza akademikoa, (7) bizitarako trebetasunei buruzko prestakuntza, (8) arreta espezializatua. 2023an 680 gazte artatu dira. 2018tik 3.000 gazte baino gehiago artatu dira, % 85 baino gehiagok helburuak betez.</p>	<p>·Eusko Jaurilaritzak tutoretzapeko gazteek partekatuko dituzten etxebizi- tzak lagatzeko hitzarmen berriak.</p>	<p>·Gaur egun, Etxebizitza Sailak 11 etxebizitza ditu lagata berariaz beste herri-administrazio batzuei edo hiru- garren sektoreko erakundeei, ballabi- de publikoetatik ateratzen diren edo baztertuta geratzeko arriskuan dau- den gazteentzat.</p>	<p>·Kolektibo horri etxebizitzak lagatzen jarraitzea, lehentasunezkoztat jo baita.</p>
<p>·Ez da tutoretzapeko gazteen egoe- ra zehatzik antzeman, eta ez da ho- rren berri eman, Gaztelagun progra- mari begira aholkularitza partikularra emateko.</p>	<p>·Kasuak detektatzeko eta/edo hartze- ko kanalak eta irizpideak ezartzea, eta gazte guztientzat eskuragarri dagoen aholkularitza aurreratua erraztea.</p>	<p>·Gaztelagun Programaren informa- zioa foro egokietara eramatea, adie- razitako profilen eskura jartzeko.</p>	

2. lehenetasuna	2023rako aurreikuspena	2023an egindakoa memoria	2024rako lehenetasunak
<p>Berrikuntza etxe-ereduetan, tutoretzan edo mentoretzan. Familia-erreferenterik ez duten adingabeei eta tutoretzapean dauden gazteei laguntzeko prozesuetan hobekuntzak eta berrikuntzak aztertzeke beharra, hainbat arlotan, hala nola, familia-ereduaren dibertsifikazioan, erakundeentzako tutoretza-lanetan edo mentoretza-prozesuen garapenean.</p> <p>-Euskarri Estrategiaren 2., 3. eta 4. fitxeri lotutako lehenetasuna.</p>	<p>Foru-aldundiek arlo horretan garrantzen dituzten programen jarraipena egitea.</p> <p>Gazteei zuzendutako eta Eusko Jaurlaritzako Migrazio eta Asilo Zuzendaritzak sustatutako Urretxindorra Mentoria Programari jarraipena ematea.</p>	<p>Arabako Foru Aldundiak Aukera Aurreemantzipazio eta Emantzipazio Programa garatu du. 17 plaza ditu, eta 23 neska-mutili eskaini diete arreta. Aurreemantzipaziorako etxe bat eta emantzipaziorako beste bat ditu.</p> <p>Osagarri gisa, familia-sarek gabeko adingabe atzeritarren aurreemantzipaziorako etxe bat du. 27 plazarekin 58 erabiltzaileari eman zale arreta.</p> <p>Gipuzkoako Foru Aldundiak, GazteOn Sarelan Programaren bidez, beste etxebizitza bat ireki du, 25 plaza iritsiz.</p> <p>Urretxindorrek Gizarte Mentoriako programaren lehen edizioa itxi da hiru Lurralde Historikoetan (Arabako eta Bizkaian lehen aldiz). Ehun mentore baino gehiagok eta beste ehun mentoretatu baino gehiagok parte hartu dute.</p> <p>Ikasturte amaiera zela eta, parte-hartzaile guztien (mentoreak eta mentoretatuak) topaketa bat antolatu zen Anoetako estadioan.</p>	<p>Arabako Foru Aldundiak programak mantentzea.</p> <p>Aurreemantzipaziorako eta emantzipaziorako 12 plaza gehiago.</p> <p>Familia-ereduak berritzeko zirraborro tekniko bat egitea (lehenik eta behin, familia-sarek gabeko adingabe atzeritarren egoitza-arretara bideratua) eta zainketa-ereduan, Harremanak ardatz hartuta, Gizarean.</p> <p>Programa birformulatzea, Gipuzkoako Foru Aldundiak egindako ebaluazioaren arabera.</p> <p>Urretxindorrek Gizarte Mentoretza programaren edizio berri bat garatzea hiru Lurralde Historikoetan.</p>

3. lehentasuna	2023rako aurreikuspena	2023an egindakoaren memoria	2024rako lehentasunak
<p>·Tokiko hizkuntzak ikastea. Tokiko hizkuntzak ikasteko prozesuak eta denborak hobetzeko beharra, ibilbide profesionala edo akademikoa ez duten migratzaile gazteentzako oinarriko prestakuntza-programekin batera.</p> <p>-Euskarri Estrategiaren 5. fitxari lotutako lehentasuna.</p>	<p>·Hezkuntza Sailburuordetzak:</p> <p>-Familia-erreferenterik gabeko etorkin gazteen prestakuntza-premia espezifikoetara egokitutako prestakuntza-ibilbideak bultzatzen jarraituko du.</p> <p>-Familia-erreferenterik ez duten eta adin-nagusitasunetik hurbil dauden gazte atzerritarrei irakaskuntza arautua ematen lagunduko die.</p> <p>-2023ko irailetik aurrera, gaikuntza digitaleko gelak ezarriko ditu HBEE-tako ikastetxe guztietan.</p> <p>-Programa pilotua Begirunerekin garatuko du 2023ko otsailetik aurrera Bilboko HHIn.</p> <p>-Harrera, Ongi Etorri programei jarraituko emango die.</p> <p>-Bideberri, Zehar programa pilotuekin jarraituko du.</p>	<p>·Talde espezifikoak sortu dira ikasle mota horientzat, materiala ikasle bakoitzaren premia espezifikoetara egokitzeko laguntzeko.</p> <p>·Irakaskuntza arauturako sarbidea bermatu zaie eskatu duten gazte atzerritar.</p> <p>·Irailaz geroztik, Trebakuntza Digitaleko Gelak sortu dituzte 28 HHletan.</p> <p>·2023an inkesta egin, datuak prozesatu eta aztertu ziren. Azterlan pilotuaren azken txostena egina dago.</p> <p>·Talde espezifikoak sortu dira, eta Bideberri BHiren harrera-proiektuak aurrera jarraitzen du.</p> <p>·Arabako Foru Aldundiak inoren kargu ez dauden adingabe atzerritarrei arreta emateko Bideberri programa garatu du, alfabetatzean edo hizkuntza ikasten hastean oinarritua.</p>	<p>·Hezkuntza Sailburuordetzak:</p> <p>-Familia-erreferenterik gabeko etorkin gazteen prestakuntza-premia espezifikoetara egokitutako prestakuntza-ibilbideak bultzatzen jarraituko du.</p> <p>-Familia-erreferenterik ez duten eta adin-nagusitasunetik hurbil dauden gazte atzerritarrei irakaskuntza arautua ematen lagunduko die.</p> <p>-Gaikuntza digitaleko gelak mantenduko ditu HBEEtako ikastetxe guztietan.</p> <p>-Prozesu horri jarraituko emango zaio.</p> <p>-Bideberri eta Zehar programa pilotuekin jarraituko da.</p> <p>·Arabako Foru Aldundiak programari eutsiko dio, eta lehentasuna emango dio espezializazioa eta laneratzea sustatzeari.</p>

.Artatutako adingabe guztiak (erregistro honen datan 126 baino gehiago) lan egin aurreko prestakuntza-zentroetan matrikulatu dira. Familia-sarerik gabeko adingabe atzerritarren artean, Bideberri programaren barruan, 28 gaztetik 3 atera dira edo bertan daude lanean.

4. eta 5. lehentasunak	2023rako aurreikuspena	2023an egindakoaren memoria	2024rako lehentasunak
<p>·Lanbide-esperientzia egiaztatzea. Beren herrialdean ibilbide profesionala edo akademikoa duten gazte migrazioak gaitasunak egiaztatzeko prozeduran parte hartzeko mekanismoak ezartzeko beharra.</p> <p>-Euskarri Estrategiaren 6. fitxari lotutako lehentasuna.</p>	<p>·Lanbide Heziketako Sailburuordetzak:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Oinarriko LH birformulatzeko proiektua aplikatzen jarraituko du. -Gaitasunak egiaztatzeko dispositiboak egokituko du, prozeduran izena emateko ezarritako baldintzak betetzen direla agiri bidez egiaztatzeko zailtasunak dituzten pertsonen prozeduran fase desberdinetan parte hartu ahal izan dezaten. 	<p>·Lan-esperientzia dutenentzako lanbide-gaitasunen aholkularitzarako, ebaluaziorako eta egiaztapenerako izen-emateko aplikazioan, prozedura horretan izena emateko aukera baliozkotu zaie ezarritako baldintzak betetzen dituztela agiri bidez egiaztatzeko zailtasunak dituzten pertsonen.</p>	<p>·Ezarritako baldintzak betetzen dituztela agiri bidez egiaztatzeko zailtasunak dituzten pertsonen prozeduran izena emateko aukera izaten jarraitzea.</p>
<p>·Prestakuntza-prozesu egokituak. Tutoretzapeko pertsonen eta tutoretzapeko gazteen errealitatera egokitutako prestakuntza-prozesuak antolatzea behar dira, ziurtagiri akademiko aitortuarekin amaitzeko.</p> <p>-Euskarri Estrategiaren 6. fitxari lotutako lehentasuna.</p>	<p>·Lanbide Heziketako Sailburuordetzak eta Lanbidek prestakuntza-ibilbideak lantzen jarraituko dute, laneratzeari erantzuten duten tituluak eta/edo ziurtagiriak egiaztatzeko.</p>	<p>·Era berean, lan-merkatuan sartzea ahalbidetuko duten tituluak, ziurtagiriak edo egiaztapenak lortzea erraztuko duten prestakuntza-ibilbideak egiten eta ezartzen lan egin da.</p>	<p>·Tituluak, ziurtagiriak eta egiaztapenak lortzea erraztuko duten ibilbideak ezartzea.</p>

6. lehentasuna	2023rako aurreikuspena	2023an egindakoaren memoria	2024rako lehentasunak
<p>-Euskadin bizi diren eta lan-baimetik ez duten pertsonak gizarteratze eta laneratze ibilbideak garatzea.</p> <p>-Euskarri Estrategiaren 6. fitxari lotutako lehentasuna.</p>	<p>·Lan eta Enplegu Sailak esperientzia pilotu berritzaileak garatzen jarraituko du, laneratu aurreko egoeran dauden etorkinak gizarteratzen eta erregulartzatzen laguntzeko (Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Sailarekin, Atzeritartasunarekin eta beste eragile batzuekin lankidetzan), eta horien ondorioak aurkeztuko ditu.</p>	<p>·2023an, gizartearen errotuta dauden esperientzia pilotuak jarri dira abian, enpresako prestakuntzarekin eta praktikekin lotutakoak, lan-merkaturaren sartzeara eta erregulartzatzea lortze aldera. Esperientzia horietan 35 pertsonak parte hartu dute Gipuzkoan (23 pertsona kontratatu dira), 44 pertsonak Bizkaian eta 32 pertsonak Araban. Gaur egun prestakuntza-prozesuan dago.</p> <p>·Gipuzkoan prestakuntza bidez osatutako sektorean errotzeko programa pilotu bat garatu da. Programa horretan 30 pertsonak parte hartu dute, eta horietatik 21 kontratatu dira.</p>	<p>·2024an, Lanbideren programazioan bi deialdi espezifiko sartu ziren:</p> <p>-2024-2025eko prestakuntzarako errotzeagatik erregulartzatzearako proiektu integralak: 3.000.000 euroko deialdia, 300 pertsonak parte hartzea aurreikusten dena.</p> <p>-Gizarte-sustraitzeagatik erregulartzatzearako proiektu integralak 2024-2025: 2.000.000 euroko deialdia, 500 pertsonak parte hartzea aurreikusten duena.</p>
<p>·Lan eta Enplegu Sailak, 182/2008 Dekretua berrikusi ondoren, Dekretu berri bat onartzea bultzatuko du, egungo beharrei erantzuteko, laneratze enpresetarako sarbidea errazteko eta gizarteratze ibilbideak garatzen laguntzeko.</p>	<p>·Lan eta Enplegu Sailak, 182/2008 Dekretua berrikusi ondoren, Dekretu berri bat onartzea bultzatuko du, egungo beharrei erantzuteko, laneratze enpresetarako sarbidea errazteko eta gizarteratze ibilbideak garatzen laguntzeko.</p>	<p>·2023an onartu eta argitaratu da urriaren 31ko 162/2023 Dekretua, laneratze enpresen kalifikazio arautzen duena, horietan sartzeko prozedura ezartzen duena eta 182/2008 Dekretua ordeztzen duen erregistroa.</p>	<p>·Lan eta Enplegu Sailaren 2024ko aurrekontuan, laneratze enpresen laguntzeko 14.693.730 partida jasotzen dira. Lanbideren aurrekontua, laneratze enpresen laguntzeko 2024-2027 laguntza-deialdirako, 13.700.000 eurokoa da.</p>
<p>·Ibilbide partekatuen garatzea, sektore arteko arreta koordinatua edo integratua emateko, arrisku edo bazterketa sozialoraleko egoeran dauden pertsonen zuzenduta. Lan eta Enplegu Sailak eta Lanbide ibilbide partekatuetan laguntzeko proiektu esperimentalak abiaraztea bultzatuko dute.</p>	<p>·Ibilbide partekatuen garatzea, sektore arteko arreta koordinatua edo integratua emateko, arrisku edo bazterketa sozialoraleko egoeran dauden pertsonen zuzenduta. Lan eta Enplegu Sailak eta Lanbide ibilbide partekatuetan laguntzeko proiektu esperimentalak abiaraztea bultzatuko dute.</p>	<p>·2023ko irailean, ibilbide partekatuetan laguntzeko proiektuen esperientzia hasi da. Zehazki, 14 proiektu ari dira pilotatzen esparru horretan, 10 ibilbide sozialoralei dagozkien, 2 lan-ibilbideei eta hezkuntza-ibilbideei, eta 2 lan-ibilbideei eta osasun-ibilbideei. Proiektu horien onuradunak 326</p>	<p>·Ibilbide partekatuetako esperientziak 2024ko irailean arte iraungo du. Ondoren, ebaluazioa egingo da. Ibilbide partekatuen proiektuen ebaluazioari abiatuta, beste eremu batzuetara hedatzea baloratuko da, eta ondorioak eta jardunbide egokiak aterako dira, sektore arteko ibilbide misto horietan laguntzeko eredu metodologiko bat definitzen laguntzeko.</p>

<p>2023an eta 2024an zehar, ibilbide partekatuen inguruan esperimentatzea aurreikusten da: soziolaborala integratua, soziolaboral koordinatua laneko eta hezkuntzako koordinatua, laneko eta osasuneko koordinatua. Ekimena toki-mailan garatuko da, sistema eta sektore desberdinetako eragileen arteko lankidetzaren bidez, enplegarritasuna eta laneratzea, bizi-kalitatea eta koordinazio- eta integrazio-dinamikak hobetzeko ebatzuko diren proiektu pilotuen bidez, ondoren Euskadi osora errepikatu, orokortu edo eskalatu ahal izateko.</p>	<p>dira guztira, eta horien kostua 834.035 eurokoa da. Proiektu horien eta parte hartzen duten erakundeen eta eragileen xehetasunak webgune honetan kontsulta daitezke: Ibilbide Partekatua (euskadi.eus).</p> <p>2023/2024 Inklusiorako Plan Operatiboak ibilbide partekatuen proiektu horiek jasotzen ditu, arrisku edo bazterketa soziolaboraleko egoeran dauden pertsonen sektoreen arteko arreta koordinatua edo Ongizate Estatuko sistemen artean sarean eskaintzea helburu dutenak.</p> <p>Proiektu esperimental horiek finantzatzeko eta abian jartzeko, Lan eta Enplegu Sailak bi milioi euroko berriazko lerro bat antolatu du plan operatiboaren indarraidiko lehen urterako.</p>
<p>·17 proiektu esperimentalak 2024an zehar hedatuko dira, eta horien ebatzgarritasuna aurreratu dago beste esperimentu batzuetara hedatzeko aukerak baloratuz.</p>	<p>·2023/2024 Inklusiorako Plan Operatiboak izaera esperimentaleko programa edo jarduerara gisa definitutako 17 proiektu esperimental biltzen ditu, ikuspegi berezia eta berritzailea ematen dutenak eta, emaitza positiboak lortuz gero, beste espartu batzuetara zabal daitezkeenak.</p> <p>Proiektu esperimental horiek finantzatzeko eta abian jartzeko, Lan eta Enplegu Sailak milioi bat euroko berriazko lerro bat antolatu du plan operatiboaren indarraidiko ekitaldi bakoitzerako (2023 eta 2024).</p>

·Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren Lege berria. Lan eta Enplegu Sailak eta Lanbidek 14/2022 Legea, abenduaren 22koa, Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemarena, ezarriko dute. Lege hori 2023ko martxoaren 29an sartuko da indarrean, eta oso neurri esanguratsuak aurreikusten ditu Euskari estrategiaren xederako, hala nola 18 urtetik gorako gazteek Diru-sarrerak Bermatzeko Errenta eskuratzeko aukera izatea, bizi independenteko proiektu bat badute, edo baldintzak malgutzea, kalteberatasun-egoerak kontuan hartuta, hala nola DSBE jasotzeko aukera izatea, EAEn erroldatuta eta benetan bizi badira eskaera egiten den egunean, errefuxiatuek edo gizarteratzeko gizarte-zerbitzuen zorroko zerbitzuen erabiltzaile diren gazteek, adingabeak babesteko sistemaren mende egon badira, arau-hausle adingabeei gizarte- eta hezkuntza-arreta emateko sistemaren mende badaude edo bizi independentea prestatzeko programetan parte hartu badute.

·Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren 14/2022 Legea 2023ko martxoaren 29an sartuko da indarrean.
Diru-sarrerak Bermatzeko Errenta arautzen duen dekretua 2023ko azaroaren 21ean onartu zen Jaurerriaren Kontseiluan, eta 2023ko abenduaren 5ean argitaratzea espero da. 2024ko urtarrilaren 1ean sartuko da indarrean.

·DSBEa arautzeko dekretu berria aplikatuko da, 14/2022 Legeak aurreikusten dituen berrikuntza guztiak indarrean jartzea eta hedatzea ahalbidetuko duena.

7. lehentasuna	2023rako aurreikuspena	2023an egindakoaren memoria	2024rako lehentasunak
<p>Erakundeen arteko Erantzunkidetasuna. Familia-erreferenterik gabeko adingabeen eta gazteen integrazio-prozesuak bultzatzeko eta ibilbide horietan sortzen diren arazoak eta botilen lepoak konpontzeko gobernantza erantzukidea gauzatzen lagunduko duten erakunde arteko akordioak sustatzea.</p> <p>-Euskarri Estrategiaren 1. fitxari lotutako lehentasuna.</p>	<p>·Eusko Jauriaritzak Espainiako Gobernuarekin duen harremanean jarraituko du migrazioaren eta asiloaren arloko transferentziaren lehentasuna azpimarratzen, eta, zehazki, atzerri-tarren lan-baimenak emateko kudeaketaren eskumen betearazlea bere gain hartzeko.</p>	<p>·Azken urteotan, Eusko Jauriaritzak hainbat aldiz jo du Espainiako Gobernura migrazioarekin lotutako hainbat proposamen errepikatuz. 2022an egindako gestioen ondorioz, aurten bi lantalde tekniko sortu dira: bata, otsailaren 20an, migrazio-eskumenari buruzkoa, eta bestea, otsailaren 27an, asilo-, harrera- eta integrazio-politikei buruzkoa.</p> <p>Lehenengoan, Eusko Jauriaritzak bere proposamena berretsi zuen, hau da, besteren edo norberaren kontura bizi eta lan egiteko baimenak (behin-behinekoak eta/edo hiru urteko aldietarako) izapidetzeko eta ebazteko eskumena transferitzea atzeritarrentzat, baldin eta haien lan-harremana Euskadin garatzen bada edo autonomia-erikidego honetan lan-kontratuaren eskaintza bat badute. Asilo-politikei buruzko Taldean, Eusko Jauriaritzak kobernantza deszentralizaturako oinarrien proposamena helarazi zion Ministerioari.</p>	<p>·Eusko Jauriaritzaren asmoa da Espainiako Gobernuarekin bi lantalde horietan planteatutako edukien inguruko akordioak eta baterako gobernantzarako aukerak aztertzen jarraitzea.</p> <p>Bestalde, Estatuako harrera-sistemen autonomia pertsonalaren fasea Euskal Autonomia Erkidegoaren eskumenekoak diren gizarferatze-prozesuen ibilbideekin batera datorrela kontuan hartuta, aldi hori finantzatzeko eta transferitzeko dagozkion formak ezarriko dira epe motzean.</p>

<p>·Eusko Jaurlaritzak Gobernuaren ordezkariordetzei helaraziko die koordinazio-sistema eraginkor bat sortzeko proposamena, lan-epe mugatua duten gazteen egoitza-espedienteen ebazpenari buruzko konpiloak konpontzeko.</p>	<p>·Eusko Jaurlaritzak elkarrizketak egin ditu Gobernuaren ordezkariordetze-kin, lan-baimenak eta bizileku-baimenak zailtzen dituzten legezko oztopoak kentzeko.</p>	<p>·Gobernuaren ordezkariordetzekin elkarrizketak proposatzen eta sustatzen jarraitzea, lan- eta egoitza-baimenak zailtzen dituzten legezko oztopoak kentzeko.</p>
<p>·Eusko Jaurlaritzak Share Proposamena bultzatzen jarraituko du, Estatuako eta autonomia-erkidegoen arteko esparruan erantzunkidetasun-printzipioaren aplikazioa sustatzeko.</p>	<p>·Share Proposamena lan-tresna gisa sustatzen jarraitu da Espainiako Gobernuarekiko harremanetan eta autonomia-erkidegoen arteko esparruetan.</p>	<p>·Share Proposamena proposatzen eta sustatzen jarraitzea, Estatuako eta autonomia arteko esparruetan erantzunkidetasunaren erreferentzia gisa.</p>
<p>·Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Sailak eta hiru foru-aldundiek lantalde bat sortuko dute Euskadin Share Proposamena lurralde artean aplikatzeko proposamena aurkezteko.</p>	<p>·Lantalde bat sortu da hiru foru-aldundiekin, Euskadin Share Proposamena lurraldeen artean aplikatzeko proposamen bati ekiteko.</p>	<p>·Lantalde horri jarraipena ematea, akordio-proposamen bat planteatzeko.</p> <p>·Taldearen barruan, familia-erreferenterik gabeko adingabe migratzaileei dagokienez, lurralde bakoitzeko egoera eta bilakaera ezagutzeko eta partekatzeko beharra planteatzea, haien gizarteratzea eta hezkuntza berma dezaketen lurraldeko erantzunkidetasuneko neurri adostuak hartu ahal izateko.</p>

2. Ondorioak

2.1. Balantze orokorra

2.1.1. Helburuak betetzearen balorazioa

Dokumentu hau irakurrita atera daitekeen lehen ondorioa da urteko Lehenetasunen Agenden tresnak erakundeen arteko lan eta koordinazio metodo gisa duen erabilgarritasuna berresten dela.

Bestalde, 2023ko Balantzearen Laburpen Taulan egiaztatu ahal izan den bezala, 2022tik aurrerako aurreikuspenen erritmoa eta betetze-maila oso altua da. Lan-egutegiak betetzea ere nabarmena da, nahiz eta zenbait jarduketatan atzerapenak izan, 2023ko hauteskunde-inguruabarrak kontuan hartuta, baita kontrako beste inguruabar batzuk ere, hala nola, pandemia-osteko testuingurua edo gerra-eszenatokien agerpena, eragin global eta lokal garrantzitsuekin.

Guztira 23 ekimenek garatzen dituzte 2022ko uztailaren 14an onartutako “Euskarri Estrategia birplanteatzea eta egokitzea” dokumentuan ezarritako zazpi lehenetasunak. Horiek guztiak 2023an garatu dira, gauzatze-maila desberdinetan. Azken batean, Euskarri Estrategiaren 2023ko Lehenetasunen Agendak balantze orokor positiboa eskaintzen du.

2.1.2. Hobekuntza-eremua

Balorazio positibo hori ez da oztopo mahaiaren funtzionamenduan eta lan-planen garapenean ga-beziak identifikatzeko. Bi dira nabarmendu daitezkeen hobekuntza-eremuak, txanpon beraren bi aldeak osatzen dituztenak: harmonizazio hobea, batetik, eta “uharte moduan” funtzionatzea gainditzea, bestetik.

Lehenik eta behin, Mahaiak eta urteko Lehenetasunen Agendek kideen funtzionamenduaren eta koordinazioaren harmonizazioa optimizatzeko balio behar dute, bai eta haien proiektuena eta jarduerena ere.

Bestalde, eta aurrekoa posible izan dadin, beharrezkoa da sail eta erakunde bakoitzak eremu bakoitzeko agendaren logikek konpartimentu itxietan edo, bestela esanda, “uharteetan” funtzionatze-
ra bultzatzen dituzten inertziak gainditzea.

Zaugarritasun-egoeran dauden adingabeak eta gazteak gizarteratzea eta laneratzea bezain gai sentikorrean eta zeharkakoan, funtsezkoa da sarean funtzionatzea, “artxipelago moduan”. Hau da, aukera handienetara eramandako gobernantza partekatua.

Euskarri Estrategiaren erakundearteko Koordinazio Mahaia harmonizazioaren eta “artxipelagoaren” kulturaren aldeko helburu bikoitz horretan lan egiten duen proiektua da. Hala ere, etengabeko hobekuntzaren ikuspegitik, funtsezkoa da hasitako bidearen optimizazioa anbizioz planteatzea.

2.1.3. Nabarmentzeko moduko lorpenak eta ondare nagusia

Aurreko oharrean esandakoa gorabehera, etorkizunerako proiektio garrantzitsua duten hiru lorpen handi nabarmendu behar dira: Gobernantza, Koordinazioa eta Zehaztapena.

- Gobernantza. Sailen arteko eta erakundeen arteko lankidetzaren gobernantzako eredu bat taxutu da (partaidetza publikoko, pribatuko eta gizarte zibileko sektore-espazioak barne hartzen dituena), modu arinean funtzionatu duena.
- Koordinazioa. Koordinazio- eta eztabaida-espazio partekatuek eratu ditu, informazio- eta lankidetzaren fluxuak hobetzen lagundu dutenak. Azken batean, koordinazioak emaitzen eraginkortasuna hobetzea ekarri du.
- Zehaztapena. Zeharkako lan-irizpide bat bultzatu da, mahaiaren funtzionamendua *zehatzaren metodologiarekin* eta etengabe ebaluatzen diren proiektu eta helburu argietan islatzearekin lotzen duena.

Laburbilduz, zailtasun eta kontingentzia guztiak gorabehera, Euskarri Estrategiaren erakundearteko Koordinazio Mahaia jardunbide egokia da zaurgarritasun-egoeran dauden adingabeen eta gazteen errealitatea bezalako problematika konplexuari eta poliedrikoari heltzeko. Hori da, ziurrenik, 2023ra arte esperientzia honek utzi duen ondare nagusia.

2.2. 2024ko Lehentasunen Agendarako irizpideak

2.2.1. Irizpide orokorrak

- Euskarri Estrategia sailen eta erakundeen artean dinamizatzeko, koordinatzeko eta bultzatzeko eginkizunak garatzen jarraitzea.
- Konpromisoak zorrotz betetzea eta helburuak ezarritako lan-egutegiaren arabera garatzea.
- Kogobernantzari dagokionez, konpartimentu itxietan funtzionamenduen inertziak hobeto harmonizatzeko eta gainditzeko helburuak garatzea (uharte modua vs artxipelago modua).

2.2.2. Lehen seihilekorako irizpideak

- 2024ko Agenda honetan ezarritako aurreikuspenak betetzea, honako zazpi lehentasun hauei lotutako proiektu eta programetarako bateratze- eta koordinazio-irizpidearekin:
 - 1. lehentasuna. Emantzipazio-prozesuak sustatzea.
 - 2. lehentasuna. Berrikuntza etxe-ereduetan, tutoretzan edo mentoretzan.
 - 3. lehentasuna. Tokiko hizkuntzak ikastea.
 - 4. lehentasuna. Lanbide-esperientzia egiaztatzea.
 - 5. lehentasuna. Prestakuntza-prozesu egokituak.
 - 6. lehentasuna. Euskadin bizi diren eta lan-baimenik ez duten pertsonak gizarteratzeko eta laneratzeko ibilbideak garatzea.
 - 7. lehentasuna. Erakundeen arteko erantzunkidetasuna.

2.2.3. Bigarren seihilerorako irizpideak

- 2024-2027 aldirako plangintza estrategikoko dokumentu berri bat egitea eta onartzea, gutxienez honako elementu hauek erreferentziatzat hartuta:
 - 2022ko uztailaren 14an onartutako “Euskarri Estrategia birplanteatzea eta egokitzea” agiria-
ren balantzea eta ebaluazioa.
 - Mahaiak bere gain hartzen duen sailen arteko eta erakundeen arteko dinamizazio- eta koordinazio-funtzioa.
 - Balantze honetan adierazitako hobekuntza-eremuak eta horien lorpen nagusiak identifikatzea.
- 2024-2027rako plangintza estrategikoko dokumentu berri bat onartu bitartean, Mahaiak 2024rako Lehentasunen Agendan aurreikusitako zeregin guztiei erantzun beharko die.

